

ทิศทางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ :
ท่าพระจันทร์ - รังสิต - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ในทัศนะของศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ทิศทางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : ท่าพระจันทร์ - รังสิต - วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในทัศนะของ
ศาสตราจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

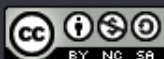
จัดพิมพ์โดย

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เนื่องในโอกาสครบรอบอายุ ๗๒ ปีของ
ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ๙ มีนาคม ๒๕๓๑

สารบัญ

ถ้อยแถลง	๕
คำปราศรัยของอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกอากาศวิทยุ มธ. ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๗	๗
รายงานของอธิการบดี : ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙	๑๕
Rector's Report 1975 - 1976	๒๗

สนับสนุนการจัดทำ E-Book โดย โครงการ Open School Thailand

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-NonCommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

ถ้อยแถลง

ในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๓๑ นี้ ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ จะมีอายุครบ ๗๒ ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กำหนดที่จะจัดงานเฉลิมฉลองเพื่อรำลึกถึงพระคุณและผลงานของท่านที่มีต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และต่อประเทศชาติ ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๑ นี้ การเฉลิมฉลองจะมีทั้งที่ทำพระจันทร์และรังสิต และจะมีทั้งทางด้านวิชาการและการบันเทิง

คงจะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าในสมัยที่ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ระหว่างพ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๑๕ นั้น ท่านได้ทำคุณประโยชน์ให้กับคณะเป็นอย่างดี ทั้งในการสร้างบุคลากรที่มีความสามารถทางวิชาการ ทั้งการจัดระบบการบริหารในคณะให้มีประสิทธิภาพ และทั้งการจัดหลักสูตรอำนวยการเรียนการสอนให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพในด้านวิชาการและจริยธรรม

ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์เข้ารับตำแหน่งอธิการบดี เป็นอธิการบดีคนแรกที่จบจากมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ท่านรับตำแหน่งนี้ระหว่างวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ - ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ คือ ๑ ปีกับ ๘ เดือน อันเป็นช่วงระยะเวลาค่อนข้างสั้น และเป็นช่วงระยะเวลาที่การเมืองไทยหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เต็มไปด้วยความผกผัน ปั่นป่วน จนทำให้การบริหารมหาวิทยาลัยเต็มไปด้วยความยากลำบากยิ่ง กระนั้นก็ตามช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดีอยู่ก็ถือได้ว่าเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของมหาวิทยาลัย เพราะศาสตราจารย์ป๋วยได้วางทิศทางของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าควรจะเป็นไปในรูปใดในอนาคต ทั้งในเรื่องของท่าพระจันทร์-รังสิต-ตลอดจนการขยายงานใหม่ ๆ เช่นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บัดนี้เวลาก็กว้างเลยมาเป็นเวลาถึงกว่า ๑๐ ปี นับตั้งแต่เหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ที่ทำให้ท่านต้องจากเมืองไทยอันเป็นที่รักไปอยู่ ณ ประเทศอังกฤษ กอปรกับการที่จะมีการจัดงานรำลึกถึงท่านในโอกาสอายุครบ ๗๒ ปี สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงเห็นสมควรที่จะนำแผนงาน ความคิด ตลอดจนความมุ่งหวังของท่านในการสร้างสรรค์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มาจัดพิมพ์เพื่อให้ประจักษ์ต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างประชาคมธรรมศาสตร์ให้เพียบพร้อมทั้งทางด้านวิชาการ ทั้งกิจกรรมอันจะอำนวยประโยชน์ให้กับสังคมไทยเป็นส่วนรวม

สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒๕๓๑

คำปราศรัยของอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*

ศาสตราจารย์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

สวัสดิ์ศิริรับ ท่านทั้งหลาย

วันจันทร์ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๙ นี้ เป็นวันเปิดภาคแรกของปีการศึกษา ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐ ในฐานะที่ผมเป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงขอถือโอกาสส่งความปรารถนาดีมายังคณาจารย์ ข้าราชการธุรการ ลูกจ้างของมหาวิทยาลัย นักศึกษาทั้งเก่าและใหม่ ศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย ตลอดจนท่านผู้ฟังทุกท่าน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อกำเนิดขึ้นในพุทธศักราช ๒๔๗๗ ปีนี้นับว่าเป็นปีที่ ๔๒ เราจะมีการฉลองวันสถาปนามหาวิทยาลัย ในวันที่ ๒๗ เดือนนี้ ตามประเพณีที่เคยทำมา หวังว่าข้าราชการ และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยทั้งมวล ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันจะได้มาร่วมกันบำเพ็ญกุศล ดักบาตร เลี้ยงพระ เล่นกีฬา ฟังดนตรี รำลึกความหลังและคาดหวังในอนาคตของมหาวิทยาลัยและของประเทศไทย โดยพร้อมเพรียงกัน

งานที่ทำมาแล้วในขอบปีที่แล้วมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการปรับปรุงและเสริมสร้างงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยหลายประการด้วยกัน

ข้อที่ ๑ ก็คือ เราได้ปรับปรุงหลักสูตรพื้นฐาน และปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรี ให้การเรียนและการสอนเป็นไปด้วยดียิ่งขึ้น ให้นักศึกษาสามารถที่จะเรียนในวิชาที่ตนถนัด และให้มีเสรีภาพในการเลือกวิชาที่จะเรียนนั้นอย่างกว้างขวาง

ข้อที่ ๒ ซึ่งควรจะนำมากล่าวในที่นี้ ก็คือว่าได้เปิดโครงการใหม่เป็นหลักสูตรใหม่ที่เราเรียกกันว่า นิติศึกษา ตามปกติการเรียนกฎหมายในประเทศไทยนั้น หรือการเรียนกฎหมายในธรรมศาสตร์นั้นเราก็เรียนเพื่อที่จะให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษานั้น ออกไปเป็นผู้พิพากษา ทนายความ หรืออัยการ หรือดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับวิชาชีพ หลักสูตรนิติศึกษาใหม่นั้นเป็นหลักสูตรที่กว้าง สำหรับที่จะให้นักศึกษาได้เรียนกฎหมายพอ

* ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๙ เวลา ๒๑.๐๐ น. ตีพิมพ์ครั้งแรกใน วันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครบรอบ ๔๒ ปี ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๙

สมควรแล้วก็ได้เรียนวิชาพื้นฐานและวิชาอื่น ๆ ในสังคมศาสตร์คาบเกี่ยวกันไปมีความรู้ กว้างขวางขึ้น การเปิดหลักสูตรใหม่นิติศึกษานี้ก็ได้ทอดทิ้งหลักสูตรเก่านิติศาสตร์ ยังคงเป็นไปอย่างเดิม

ข้อที่ ๓ คือได้มีการประเมินผลระบบการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระบบหน่วยกิต เราได้ใช้หน่วยกิตมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว และก็เป็นที่โอกาสที่เราจะได้ ประเมินมา เพื่อที่จะให้เป็นแนวทางสำหรับที่จะได้ปรับปรุงให้เจริญยิ่งขึ้น

ข้อที่ ๔ ก็คือปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นหน่วยวิชาการขึ้น ตามประเพณีของมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ และให้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียวเป็นหน่วยการทำงานบริการในเรื่อง หนังสือ และตำรา ตามการบริหารปัจจุบันนี้ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเป็นกองหนึ่งใน สำนักงานอธิการบดี การที่จะเป็นกองขึ้นมาเฉย ๆ ทำนองเดียวกับกองกลาง หรือกอง การเงินอะไรเหล่านั้น ไม่ทำให้ห้องสมุดดำเนินการได้มีประสิทธิภาพดีขึ้น เพราะฉะนั้น จึงได้ปรับปรุงให้ห้องสมุดเป็นหน่วยวิชาการขึ้นอย่างจริงจัง

ข้อที่ ๕ มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งสำนักงานแนะอาชีพสำหรับบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ทุกวันนี้เราก็ทราบดีแล้วว่าทั้งคนที่บัณฑิต และคนที่ไม่ได้เป็นบัณฑิตก็หางานจะทำ ได้ยาก มหาวิทยาลัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการแนะอาชีพให้แก่นักศึกษาของเรา และก็จัดตั้งสำนักงานนี้ และก็ดำเนินการเป็นผลดีพอสมควรสำหรับบัณฑิต เป็น บริการบัณฑิตตลอดมา

ข้อที่ ๖ มหาวิทยาลัยทำนองเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ได้กำหนดแผนงานพัฒนาของ มหาวิทยาลัยที่เราเรียกกันว่า แผนที่ ๔ ซึ่งจะได้เริ่มใช้ในหน้าต่อไปอีก ๕ ปี

ข้อที่ ๗ มหาวิทยาลัยได้เสริมสร้างหน่วยวิจัยสถาบันของมหาวิทยาลัยขึ้น หน่วยวิจัย สถาบันนี้ก็มีหน้าที่ที่จะรับใช้มหาวิทยาลัย ในทำนองที่ว่าวิจัยดูข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ อาจารย์ นักศึกษา วิธีการเรียน การสอน แล้วก็เป็นที่ประโยชน์ในการที่จะวางแผนพัฒนา ของมหาวิทยาลัยต่อไป หรือเป็นที่ประโยชน์ในแง่ที่ว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัย เมื่อได้รับ ข้อมูลจากหน่วยวิจัยสถาบันไปแล้วก็จะได้กำหนดนโยบายได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อที่ ๘ มหาวิทยาลัยได้กระทำไปในปีที่แล้วมา ก็คือว่าได้เริ่มกำหนดตำแหน่งวิชาการ ของอาจารย์สอดคล้องกับวิธีการกำหนดตำแหน่งวิชาการของรัฐบาล มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์แต่ตั้งเดิมมา ในเวลาที่เราจะกำหนดตำแหน่งวิชาการ เรามีแต่เฉพาะ ตำแหน่งศาสตราจารย์เท่านั้น บัดนี้ก็ควรจะกระทำเหมือน ๆ กับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือว่า ให้กำหนดให้มีลดหลั่นกันลงมา ที่สมควรที่จะเป็นศาสตราจารย์ ก็เป็นที่มีความ สำคัญรองลงมา มีผลงานทางวิชาการน้อยกว่าศาสตราจารย์ ก็เป็นรองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตามลำดับ

ข้อที่ ๙ ที่เราได้ทำกันในปีที่แล้วมา ก็คือได้วางแผนงานแบ่งส่วนงานธุรการบางส่วน ออก คือยกตัวอย่าง เช่น เดียวนี้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเรื่องการเงินกว้างขวางมาก

ขึ้น แต่เดิมเงินที่เข้า ๆ ออก ๆ ก็เป็นจำนวนหลาย ๆ ล้าน เพราะฉะนั้นจะให้มหาวิทยาลัย มีแต่เฉพาะแผนกการเงินอยู่อย่างเดียวนั้นย่อมไม่ควรถูก จึงได้ดำริตั้งเป็นกองขึ้น งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับงานธุรการบ้าง งานวิชาการบ้าง งานส่งเสริมวิชาการบ้าง ก็กำลังกระทำอยู่ สิ่งต่าง ๆ ที่เราได้กระทำในปีที่แล้วมานี้ กระทบก็คิดว่าคงจะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยเรามีได้หยุดนิ่งอยู่ เราพยายามปรับปรุงตัวของเราเอง เรามีข้อบกพร่องเป็นอันมาก เราจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้จัดข้อบกพร่อง และเพื่อให้เป็นไปเหมาะสมกับกาลสมัยอยู่ตลอดเวลา

งานที่กำลังทำและจะทำต่อไป

ในขณะนี้มหาวิทยาลัยกำลังดำริ และกำลังทำงานเกี่ยวกับการปรับปรุงอีกหลายเรื่อง เรื่องที่สำคัญที่สุดคือ

เรื่องแรก การปรับปรุงโครงสร้างของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านการปกครอง มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวกับสภามหาวิทยาลัยกิติ อำนาจหน้าที่ของอธิการบดี และรองอธิการบดีกิติ นี้เรียกว่าเป็นโครงสร้างในทางด้านการปกครอง และโครงสร้างทางด้านวิชาการ ก็กำลังปรับปรุงอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้คนบดีทั้งหลายได้สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการจริง ๆ ไม่ต้องไปหมกมุ่นกับงานธุรการจนเกินไปนัก และในขณะเดียวกันก็มีการกระจายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบจากสำนักงานอธิการบดี ไปสู่ในส่วนย่อยให้มากขึ้น ผมเข้าใจว่าเมื่อได้ปรับปรุงโครงสร้างของมหาวิทยาลัยเสร็จแล้ว ทั้งในทางด้านการปกครอง และด้านวิชาการ ก็คงจะมีประโยชน์ยิ่งนัก ในการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยนี้ได้สามารถทำงานส่วนหนึ่งทางด้านวิชาการไปได้โดยสะดวก และในขณะเดียวกันงานบริหารและงานธุรการ ซึ่งจะเป็นเครื่องสนับสนุนทางวิชาการนั้นก็จะได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เรื่องที่ ๒ ก็คือว่าเรามาพิจารณาเห็นว่า งานธุรการของมหาวิทยาลัยนี้ ไม่สู้จะเหมาะสมกับกาลสมัยนัก จึงได้ขอเสนอให้สำนักงานประมาณมาเราช่วยพิจารณา และปรับปรุงงานธุรการของมหาวิทยาลัย ซึ่งกำลังทำอยู่

เรื่องที่ ๓ เรื่องการปรับปรุงหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมทางด้านวิชาการ ก็มีเรื่องการปรับปรุงแผนกทะเบียนและหน่วยวัดผลการศึกษา ซึ่งในขณะนี้อยู่แยกกัน เราอยากจะทำให้กลมเกลียวกัน กลืนเข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งทางด้านทะเบียนและหน่วยวัดผล และในขณะเดียวกันก็จะกระทำให้การวัดผลการศึกษาของนักศึกษาทั้งหลายเป็นไปโดยดียิ่งขึ้น

เรื่องที่ ๔ การรับนักศึกษาใหม่เป็นเรื่องที่เราากำลังพิจารณากันอยู่ แล้วก็เป็นเรื่องสำคัญมากทีเดียว ทุกวันนี้ตามสถิติที่เราได้มีมา ก็ปรากฏว่า นักศึกษาใหม่ที่เรารับมานั้นส่วนใหญ่เป็นชาวกรุงเทพฯ หรือมีจะนั้นเป็นชาวชนบทก็จริงแต่มาแล้วเรียนในกรุงเทพฯ แล้วก็เป็นบุตรของผู้มีอันจะกินมากกว่าบุตรของคนธรรมดา สถิติปัญญาของคน

เรานั้นก็คงจะไม่ได้จำกัดด้วยทรัพย์สินสมบัติหรือว่ารายได้ของบิดามารดา เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องให้ความเสมอภาคทางการศึกษาในเมื่อเราถือว่า ความเสมอภาคในโอกาสการศึกษาเป็นของสำคัญสำหรับคนแต่ละคน และสำหรับประเทศชาติด้วย เพราะฉะนั้นจึงได้มีการวิจัยหาวิธีรับนักศึกษาใหม่ขึ้นมาในขณะนี้

เรื่องที่ ๕ ส่วนหลักสูตรปริญญาโทนั้น ก็เป็นเรื่องที่เรากำลังปรับปรุงอยู่ พยายามปรับปรุงข้อบังคับของคณะต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันและประสานกันเป็นหลักสูตรปริญญาโทที่แข็งแกร่งพอใช้

เรื่องที่ ๖ มหาวิทยาลัยกำลังดำริแล้วก็ได้ทำแผนงานขึ้นมาเกือบจะเสร็จแล้ว คือให้มีการตั้งศูนย์วิจัยขึ้น ศูนย์วิจัยที่เราพยายามตั้งขึ้นมานั้นก็เป็นศูนย์วิจัยทางสังคมและทางชนบท มหาวิทยาลัยถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ แต่ในขณะเดียวกันถ้าอาจารย์ผู้ใดต้องการที่จะมีการวิจัยในเรื่องวิชาการพื้นฐานที่ไม่เกี่ยวกับสังคมและชนบทก็ไม่ห้าม ก็ถือว่าเป็นการวิจัยที่สำคัญพอใช้

เรื่องที่ ๗ มหาวิทยาลัยก็ได้สร้างหลักเกณฑ์ขึ้นมาสำหรับที่จะให้อาจารย์ทั้งหลาย วิจัยเพื่อผลิตตำรา สำหรับที่จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาพื้นฐานสำหรับปีทีหนึ่ง ในเมื่อได้ผลผลิตตำราขึ้นมาแล้ว มหาวิทยาลัยก็จะได้สร้างสำนักพิมพ์ และศูนย์ขึ้นมาบริการแก่นักศึกษาได้

เรื่องที่ ๘ ในด้านหอประชุม ซึ่งได้ชำรุดทรุดโทรมมาเป็นเวลานานและก็ประจวบกับที่ได้รับภัยในเมื่อปีกลายนี้ จึงได้มีการซ่อมใหญ่ในหอประชุม และมีการดัดแปลงให้หอประชุมเล็กซึ่งอยู่คู่กับหอประชุมใหญ่ นั้นให้สามารถบริการนักศึกษาและอาจารย์ได้ ในด้านศิลปะการระบำ การดนตรี การละคอน และวัฒนธรรมอื่น ๆ

เรื่องที่ ๙ นอกจากนี้ในแผนระยะยาว ทางมหาวิทยาลัยก็ได้กำหนดแผนที่จะขยายมหาวิทยาลัยออกไป สู่วิทยาเขตรังสิต ซึ่งเราได้พูดกันเป็นเวลานานแล้ว ในการที่จะขยายออกไปรังสิตนั้น มหาวิทยาลัยก็คงจะไม่ทิ้ง มหาวิทยาลัยเขตที่ทำพระจันทร์ตรงกันข้ามเราจะใช้วิทยาลัยเขตที่ทำพระจันทร์ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมมากขึ้น ในเมื่อเราย้ายไปที่รังสิตแล้วเกี่ยวข้องกับการย้ายขยายมหาวิทยาลัยไปที่รังสิต เราก็ดำริคิดว่าเราอาจจะตั้งคณะวิทยาศาสตร์ขึ้นเพื่อที่จะได้มีการเรียน การสอนในทางด้านวิทยาศาสตร์นั้นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเราเห็นว่านักศึกษาของเราที่เรียนวิชาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์นั้นจะได้ประโยชน์จากหลักสูตรในทางวิทยาศาสตร์เพื่อที่จะได้นำเรื่องไปประกอบการพิจารณา ศึกษาในเรื่องโภชนาการที่ดี ในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ก็ดี เหล่านี้ก็ต้องอาศัยวิทยาศาสตร์เป็นหลักฐานในการที่จะวางกำหนดนโยบายในทางสังคมศาสตร์ขึ้น

เรื่องที่ ๑๐ โดยทั่วไปมหาวิทยาลัยในขณะนี้กำลังปรับปรุงให้มีวิธีการที่จะทำให้มหาวิทยาลัยเองมีความรับผิดชอบโดยตัวเองมากขึ้น ไม่ใช่เป็นผู้ที่จะต้องคอยพึ่ง

รัฐบาลอยู่เสมอโดยปราศจากความรับผิดชอบให้มหาวิทยาลัยสามารถรู้จักประหยัด รู้จักควบคุมตนเองให้มากขึ้น ในเช่นนี้ก็จำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย

ในระหว่างในปีที่แล้ว และในปีนี้มีมหาวิทยาลัยทำการปรับปรุงตั้งหน่วยงานใหม่หลายอย่างนั้น การเรียน การสอนก็จะเป็นไปตามปกติ คณะต่าง ๆ แผนกสาขาวิชาต่าง ๆ ผลิตบัณฑิตได้เช่นเคย และความจริงผมใคร่จะกราบเรียนว่า บัณฑิตที่เราผลิตขึ้นมา นั้นรู้สึกว่าจะมีคุณภาพมากขึ้น มหาวิทยาลัยยังคงถือหลักว่า การบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ชุมชน ให้แก่สังคม ยังเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับมหาวิทยาลัย ส่วนการพัฒนาชนบทลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ก็เป็นตัวอย่างอันหนึ่งซึ่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล เรามีสำนักบัณฑิตอาสาสมัครซึ่งส่งสอนอบรมบัณฑิตให้รู้จักรักชนบท และรู้จักที่จะกลับไปทำงานในชนบท เรามีโครงการกฎหมายสู่ชนบทของคณะนิติศาสตร์ ในกรณีเช่นนี้เราก็ให้คำปรึกษาแก่ชาวชนบทในเรื่องกฎหมาย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ก็ยังคงดำเนินการเป็นปกติ โดยไปพัฒนาแหล่งเสื่อมโทรมทั้งในเมืองและในชนบท คณาจารย์เป็นจำนวนมากก็กำลังสอนโรงเรียนวันอาทิตย์ที่เราเรียกว่าโครงการเสริมการศึกษา เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีคุณวุฒิที่จะเข้าเรียนเป็นบัณฑิต ได้รับปริญญาได้ ได้สามารถที่จะเข้ามาวิทยาลัยและได้เรียนความรู้เบื้องต้นเป็นประโยชน์ต่อไป เป็นบริการการศึกษาเพื่อชีวิต และบริการการศึกษาตลอดชีวิต การวิจัยในโครงการไทยคดีศึกษาซึ่งวิจัยในเรื่องประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศาสนา เกี่ยวกับประเทศไทยก็กระทำไปอย่างเดิม ส่วนโครงการปริญญาโท เศรษฐศาสตร์ ซึ่งได้มีการศึกษา และสอบไล่เป็นภาษาอังกฤษนั้น ก็รู้สึกว่าได้เข้มแข็งขึ้นทุกวัน มีนักศึกษาต่างชาติมาเล่าเรียนร่วมกับนักศึกษาไทยมากขึ้น การที่เราได้ดำเนินการปกติอยู่ โดยมีการปรับปรุงวิธีเรียน วิธีสอน แล้วก็ยังมีการพัฒนางานใหม่ ๆ นั้น ผมเรียนว่าต้องอาศัยความวิริยะ อุตสาหะของข้าราชการทั้งในตำแหน่งอาจารย์และบุคลากร ไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากทำงานนอกเวลาได้ช่วยเหลือมหาวิทยาลัยเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังได้รับการสนับสนุนทางรัฐบาล อาทิเช่น ทางบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และสำนักงบประมาณทำให้เกิดกำลังใจเป็นอย่างยิ่ง กระผมขอถือโอกาสนี้ขอบคุณอาจารย์ และข้าราชการบุคลากร และหน่วยราชการอื่น ๆ ซึ่งให้ความสนับสนุนในเรื่องนี้

ในด้านกิจกรรมนักศึกษา ก็มีได้มีการยิ่งหย่อนลงไปกว่าเดิม นักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการปกครองตนเอง ที่เราเรียกว่าองค์การบริหารของนักศึกษา แล้วก็มีสถานักศึกษาเป็นผู้ควบคุมดูแลการกระทำขององค์การนักศึกษา ย่อลงไปจากองค์การนักศึกษา ก็มีชุมนุมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมการกีฬาประเภทต่าง ๆ ชุมนุมศิลป์ ชุมนุมการดนตรี และชุมนุมที่เกี่ยวกับสังคมโดยทั่วไป เช่น ชุมนุมอาสาสมัคร เป็นต้น ในกรณีในปีที่แล้วที่ผ่านมา นั้น กระผมเองสังเกตเห็นว่าชุมนุมต่าง ๆ และองค์การบริหารของนักศึกษานั้นก็ยังดำเนินการเข้มแข็งอยู่ มีการดำเนินการอย่างเข้มแข็งบางครั้งจนถึงกับว่ามหาวิทยาลัยก็ยังจำเป็นที่จะต้องจำกัดการกระทำของนักศึกษาบางเป็นธรรมดา แต่ทาง

มหาวิทยาลัยไม่มีนโยบายที่จะบังคับนักศึกษาให้กระทำไปในทางใดทางหนึ่ง แต่ขณะเดียวกันนักศึกษาก็ต้องเคารพว่าอธิการบดี และผู้บริหารอื่นในมหาวิทยาลัยนั้นเป็นผู้ที่รับผิดชอบในเรื่องมหาวิทยาลัย สำหรับในเรื่องนี้กิจการก็เป็นไปโดยดีพอสมควร

ผมอยากจะทำในเรื่องการศึกษาว่าเรามหาวิทยาลัยนั้นต้องการจะผลิตบัณฑิตที่จะไปรับใช้ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบประชาธิปไตย ในฐานะที่เป็นนักปกครอง นักกฎหมาย นักเศรษฐศาสตร์ นักบัญชี นักประวัติศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ และนักวิชาการทางมนุษยศาสตร์แขนงต่าง ๆ ถ้าบัณฑิตของธรรมศาสตร์ตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต มั่นคงต่อศีลธรรม รักความยุติธรรม ก็สามารถรับใช้บ้านเมืองได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าวอกแวก เอนเอียง ไม่มั่นคง เพราะนิสัยไปในทางทุจริต หรือสัจจะในทางใดทางหนึ่ง ทั้งเราเองแต่ละคน และทั้งบ้านเมืองของเราจะมีความเจริญสวัสดิภาพได้อย่างไร เพราะฉะนั้นจึงได้พยายามอยู่เสมอที่จะทำตัวอย่างทั้งในด้านผู้บริหารและคณาจารย์ ให้นักศึกษาเอาเยี่ยงอย่างในการที่พวกเราที่ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ประพฤติปฏิบัติตนไปในทางสุจริตอยู่เสมอให้สมกับที่กำลังฝึกฝนให้เป็นบัณฑิตอันสมบูรณ์

ในการผลิตบัณฑิตนั้นมหาวิทยาลัยเห็นอยู่ว่า มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องวางเป้าหมายไว้ เพราะฉะนั้นเป้าหมายที่ธรรมศาสตร์มีอยู่นั้น ก็คือว่าบัณฑิตธรรมศาสตร์อันพึงปรารถนานั้นควรจะประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้ คือ

๑. เป็นมนุษย์ที่ดี อารีอารอบ เอาใจใส่แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
๒. เป็นพลเมืองที่ดีที่จะรับใช้ชุมชน สังคม และประเทศชาติให้ได้เหมาะสมอยู่เสมอ
๓. มีความคิด ดำริ ริเริ่ม เป็นอิสระ ไม่ให้ใครชักนำไปในทางใดทางหนึ่ง เชื่อมมันก็แต่ในเมื่อมีเหตุผล ไม่ใช่เชื่ออย่างมง่าย
๔. เพื่อที่จะให้บัณฑิตของธรรมศาสตร์อันพึงปรารถนาได้สามารถประกอบอาชีพได้เป็นอิสระ และมีสัมมาอาชีพะเป็นที่ยึดเหนี่ยว เนื่องด้วยเหตุนี้เราจึงได้เริ่มพูดกับนักศึกษาใหม่เสียตั้งแต่ตอนต้น และถ้าพูดได้ ๒ อย่าง คือ

๑. ชาวธรรมศาสตร์ทั้งหลายโดยที่ได้ยึดถือมั่นในคติ มาตั้งแต่ปี ๒๔๗๗ ไม่เคยละในการที่จะเป็นผู้ที่มีความคิดอิสระ เราไม่เคยละในแง่ที่ว่าเราจะได้ตรองเหตุผลของทุกสิ่งทุกอย่างก่อนที่จะเชื่อ นั่นเป็นประการหนึ่ง และ
๒. จุดหมายปลายทางอันสูงส่งของการศึกษา ก็เพื่อที่จะบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ประชาชนและสังคมโดยส่วนรวม สมดังคำกล่าวของธรรมศาสตร์เอง ซึ่งขณะนี้ว่า “ฉันทักธรรมศาสตร์ เพราะธรรมศาสตร์สอนให้ฉันทักประชาชน”

สำหรับศิษย์เก่าทางมหาวิทยาลัย ก็ได้มีความสัมพันธ์อันดีด้วยกันอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นสมาคมธรรมศาสตร์ สมาคมนิติศาสตร์ สมาคมพาณิชยบัญชี สมาคมรัฐศาสตร์ สมาคมเศรษฐศาสตร์ เติริยม มธก. รุ่น ๑ ถึงรุ่น ๘ ชุมนุมธรรมศาสตร์ในต่างจังหวัด ชุมนุมธรรมศาสตร์ในต่างประเทศ ทางมหาวิทยาลัยได้สามารถติดต่อกันอยู่เสมอ และด้วยความร่วมมือของสมาคมศิษย์เก่าทั้งหลายนี้ ทางมหาวิทยาลัยก็สามารถทำการได้หลายอย่างเช่น หาทุนมาให้แก่นักศึกษาที่มีความยากจน เป็นต้น กุศลเจตนาของศิษย์เก่าก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่าอนุโมทนาอย่างยิ่ง ขอให้ท่านทั้งหลายปฏิบัติชอบ เช่นนี้สืบไป

ในที่สุด ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ขอให้ท่านผู้ฟังทั้งหลาย ทั้งที่เป็นธรรมศาสตร์และไม่เป็นธรรมศาสตร์ จงมีความสุขสวัสดิ์ พระท่านกล่าวว่า “ตถาคตไม่เห็นความสวัสดิ์อื่นใดของสัตว์ทั้งหลาย นอกจากปัญญา เครื่องตรัสรู้ ความเพียรความสำรวมอินทรีย์ และการเสียสละทั้งปวง” ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสุขสวัสดิ์ตามนัยของคำของพระท่าน ดังนี้.

รายงานของอธิการบดี : ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙*

ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์

นับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ ๔๒ ปีมาแล้ว มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้เป็นแหล่งสำคัญแห่งหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าทางด้านสังคมศาสตร์ของประเทศไทยมาโดยตลอด และในระยะ ๑๕ ปีที่ผ่านมา ก็ได้ขยายขอบข่ายของการศึกษาค้นคว้าไปทางด้านมนุษยศาสตร์ด้วย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบันให้การศึกษาปริญาตรีทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ถึง ๒๖ สาขาวิชา ในระดับปริญญาโท ๑๑ สาขาวิชา และระดับปริญญาเอก ๒ สาขาวิชา

ทางด้านวิทยาศาสตร์นั้น ได้มีการเปิดสอนวิชาต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นความรู้ทั่วไปเพื่อเสริมความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มาเป็นเวลากว่า ๑๐ ปีแล้ว แต่ยังมีได้มีการพัฒนาไปถึงขั้นที่จะประสาทปริญญาทางวิทยาศาสตร์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่แล้ว ๆ มาได้ดำริจะขยายการศึกษาทางด้านนี้อยู่เหมือนกัน แต่ติดขัดด้วยเรื่องการเงิน ประกอบกับข้อจำกัดในเรื่องอาคารสถานที่ เนื้อที่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบันค่อนข้างจะคับแคบ ถึงขนาดที่ไม่สามารถก่อสร้างตึกใหม่ได้ ถ้าหากไม่รู้ตึกเก่าทิ้งไป ข้อจำกัดในเรื่องสถานที่นี้ทำให้ในระยะหลายปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต้องพยายามลดจำนวนนักศึกษาลง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างนักศึกษากับบริการในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น ในปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ มีนักศึกษาทั้งสิ้นจำนวน ๙,๒๘๗ คน คาดหมายว่าปีต่อ ๆ ไป จำนวนนักศึกษาก็คงจะอยู่ในระดับเดียวกันนี้ จนกว่าทางมหาวิทยาลัยจะได้เปิดการสอนวิทยาศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เมื่อได้ขยายมหาวิทยาลัยไปยังทุ่งรังสิตแล้ว

* พิมพ์ครั้งแรกใน วันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ครบรอบ ๔๒ ปี ๒๗ มิถุนายน ๒๕๑๙

จำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๑๘

คณะ	ปริญญาตรี			ปริญญาโท			ปริญญาเอก		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
คณะนิติศาสตร์	๑,๕๘๑	๕๑๙	๒,๑๐๐	๑๖๐	๔๓	๒๐๓	—	—	—
คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี	๔๑๙	๖๕๓	๑,๐๗๒	๑๓๘	๗๐	๒๐๘	—	—	—
คณะรัฐศาสตร์	๑๙๘	๓๑๕	๕๑๓	๒๕๑	๑๑๓	๓๖๔	—	—	—
คณะเศรษฐศาสตร์	๙๘๑	๔๐๔	๑,๓๘๕	๑๙๕	๒๖๐	๔๕๕	๒	—	—
คณะศิลปศาสตร์	๗๘	๕๖๕	๖๔๓	—	—	—	—	—	—
คณะสังคมสงเคราะห์ ศาสตร์	๓๓	๙๔	๑๒๗	๖๕	๑๔๑	๒๐๖	—	—	—
แผนกอิสระ วารสารศาสตร์									
และสื่อสารมวลชน	๖๗	๑๐๗	๑๗๔	—	—	—	—	—	—
นักศึกษาลอยตัว	๙๖	๒๐	๑๑๖	—	—	—	—	—	—
นักศึกษาวิชาพื้นฐาน	๑,๐๓๗	๖๘๒	๑,๗๑๙	—	—	—	—	—	—
รวมทั้งมหาวิทยาลัย	๔,๔๙๐	๓,๓๕๙	๗,๘๔๙	๘๐๙	๖๒๗	๑,๔๓๖	๒	—	๒

นักศึกษาเข้าใหม่ (สอบผ่านสภาการศึกษา) ปีการศึกษา ๒๕๑๙

	เพศ			ผู้ขาดสอบ (ลละสิทธิ์)		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
	มธ. ๑ : สายศิลป์	๓๖๔	๒๘๒	๖๔๖	๖	๒
มธ. ๒ : สายศิลป์	๘๗	๓๑๕	๔๐๒	—	๓	๓
มธ. ๓ : สายวิทย์	๔๖๖	๒๖๙	๗๓๕	๔๓	๑๑	๕๔
รวม	๙๑๗	๘๖๖	๑,๗๘๓	๔๙	๑๖	๖๕

ที่มา : รายชื่อนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐

- นักศึกษาญี่ปุ่นเข้าเรียนปริญญาตรีในคณะเศรษฐศาสตร์ เป็นชายทั้งหมด ๓ คน
 - ผู้สำเร็จปริญญาตรีแล้วเข้าเรียนชั้นปริญญาตรีในคณะต่าง ๆ
 - คณะศิลปศาสตร์ ชาย ๒ คน หญิง ๓ คน รวม ๕ คน
 - คณะวารสารฯ ชาย ๑๙ คน หญิง ๒๙ คน รวม ๔๘ คน
 - คณะนิติศาสตร์ ชาย ๒๙๔ คน หญิง ๑๑๐ คน รวม ๔๐๔ คน
- ดังนั้นจะมีผู้เข้าศึกษาใหม่ชั้นปริญญาตรีปีการศึกษา ๒๕๑๙ ชาย ๑,๒๓๕ คน หญิง ๑,๐๐๘ คน รวม ๒,๒๔๓ คน

นักศึกษาชั้นปริญญาตรี ปีการศึกษา ๒๕๑๙

คณะ/สาย มธ.	เพศ		
	ชาย	หญิง	รวม
คณะเศรษฐศาสตร์ (กรณีพิเศษ)	๓	—	๓
คณะศิลปศาสตร์ (บัณฑิต)	๒	๓	๕
คณะวารสารฯ (บัณฑิต)	๑๙	๒๙	๔๘
คณะนิติศาสตร์ (บัณฑิต)	๒๙๔	๑๑๐	๔๐๔
มธ. ๑-๓ (เข้าใหม่)	๙๑๗	๘๖๖	๑,๗๘๓
รวม	๑,๒๓๕	๑,๐๐๘	๒,๒๔๓

การขยายมหาวิทยาลัยไปทุ่งรังสิต

ในรอบปีที่แล้วมาเมื่อผมเข้ามาทำงาน ผมก็ได้ให้ความสนใจแก่เรื่องนี้เป็นอันมาก แล้วเห็นว่าควรจะเริ่มดำเนินการตามที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยในอดีตได้จัดหาที่ไว้แล้ว ๒,๔๓๐ ไร่ ณ ทุ่งรังสิต ขานกรุงเทพมหานคร ห่างจากใจกลางเมืองประมาณ ๓๕ ก.ม. ทางมหาวิทยาลัยได้แบ่งให้สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย เข้าไปหนึ่งพันไร่ ทั้งนี้โดยเห็นแก่ประโยชน์ของการศึกษาโดยส่วนรวมของประชาชนชาวไทย และด้วยความหวังที่จะสร้างบริเวณนี้ให้เป็นสังคมทางวิชาการขึ้น สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียได้ย้ายไปอยู่บริเวณนี้แล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕

เนื่องจากปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นปีที่เริ่มพัฒนาระยะที่ ๔ ของมหาวิทยาลัยและของชาติ โครงการใหม่ๆ ของมหาวิทยาลัยของรัฐ จะต้องเสนอให้เป็นที่ยอมรับไว้ในแผนนี้

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เสนอโครงการขยายมหาวิทยาลัยไปยังทุ่งรังสิต ต่อทบวงมหาวิทยาลัยไปแล้ว โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกของโครงการใหม่ทั้งหมด โครงการนี้จะเป็นโครงการต่อเนื่องกันเป็นระยะยาวถึง ๒๐ ปี แต่เราหวังว่าจะเริ่มในแผนนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นไป โดยจะเริ่มตั้งแต่การวางผังของมหาวิทยาลัย และการดำเนินตามขั้นตอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ในระยะแรกนั้นเห็นควรว่าน่าจะได้ขยายการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ไปให้ถึงขั้นปริญญาตรี ทั้งนี้ก็เพราะวิทยาศาสตร์มีเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม เห็นว่านักสังคมที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์นั้นเป็นที่พึงปรารถนาอย่างยิ่งสำหรับสังคมในปัจจุบันเช่นเดียวกับนักวิทยาศาสตร์ที่สนใจในศิลปวัฒนธรรม และปัญหาของสังคม นอกจากนี้แล้ว ก็หวังที่จะได้มีการขยายการสอน และการค้นคว้าในทางที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เช่น ในเรื่องนิเวศวิทยา ประชากรศาสตร์รวมทั้งการวางแผนครอบครัว โชนาการ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ศิลปวิทยา และวัฒนธรรม เป็นต้น

โครงการปรับปรุงและก่อสร้างอาคารภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนื่องจากโครงการขยายมหาวิทยาลัยไปยังทุ่งรังสิตยังอยู่ในระยะเตรียมวางแผนขั้นแรก มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงอาคารสถานที่ซึ่งมีอยู่แล้วให้ได้พื้นที่มากขึ้น เพื่อจะได้เป็นสัดส่วนควบคู่กับความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ คณะกรรมการดำเนินการบำรุงรักษาซ่อมแซมตัดแปลงและก่อสร้างอาคารสถานที่ได้เสนอให้สร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมให้แก่คณะนิติศาสตร์ และก่อสร้างอาคารโดมด้านท่าพระจันทร์ เป็น ๘ ชั้น โดยมีจุดประสงค์ที่จะใช้อาคารโดมเป็นที่ทำการของฝ่ายบริหารส่วนกลาง และหน่วยงานพิเศษต่าง ๆ โดยรวมไว้ที่อาคารโดมแห่งเดียว หน่วยงานต่าง ๆ นั้น ได้แก่

ศูนย์คอมพิวเตอร์, โรงพิมพ์, ร้านหนังสือ, ศูนย์ข่าวสารและประชาสัมพันธ์สถาบัน, สถาบันไทยคดี, สำนักงานจัดหางาน, กองบริการการศึกษา, โครงการเสริมการศึกษา, สำนักศูนย์บัณฑิตอาสาสมัคร, โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง, หน่วยวิจัยสถาบัน และห้องเรียน ห้องประชุมอีกจำนวนหนึ่ง

อาคารที่สร้างขึ้นเพิ่มเติมขึ้นใหม่นี้จะเป็นส่วนหนึ่งของบัณฑิตวิทยาลัยของธรรมศาสตร์ เมื่อใดที่การก่อสร้างที่ทุ่งรังสิตได้ดำเนินเสร็จสิ้นไปแล้ว และจะได้ย้ายกิจการต่าง ๆ ในด้านการศึกษาขั้นปริญญาตรีไปยังสถานที่ใหม่นี้

โครงสร้างของมหาวิทยาลัย

เป็นเวลานานติดต่อกันมาเกือบ ๑๐ ปีแล้ว ที่มีอาจารย์และข้าราชการจำนวนมาก ได้พยายามคิดวางรูปแบบโครงสร้างของมหาวิทยาลัย ทั้งโครงสร้างทางบริหาร

และโครงสร้างทางวิชาการที่จะช่วยให้เกิดความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการพิจารณาเรื่องนี้มาแล้วหลายคณะ ในรอบปีที่แล้วมานี้ ได้มีการพิจารณาเรื่องนี้กันอย่างกว้างขวาง มีคณะกรรมการ ๒ ชุดที่ได้ทำงานเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง คือ คณะที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการและคณะที่ปรึกษาฝ่ายวางแผนพัฒนา คณะที่ปรึกษาแต่ละคณะได้ให้ความเห็นมาแล้ว รวมทั้งได้มีการขอความเห็นจากอาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัยอีกด้วย ผมคิดว่าคงจะสามารถตกลงกันได้ในรูปแบบโครงสร้างที่เหมาะสมกับความต้องการของมหาวิทยาลัย

ในด้านที่เกี่ยวกับการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและระบบการวัดผลของมหาวิทยาลัยครั้งใหญ่ โดยเปลี่ยนจากหลักสูตรที่ค่อนข้างจะตายตัวมาเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ได้มีการเลือกวิชาได้มาก เปิดโอกาสให้มีการเรียนวิชาการนอกเหนือไปจากวิชาเอก และการวัดผลก็เปลี่ยนจากระบบเปอร์เซ็นต์ของรายวิชามาเป็นระบบ Letter Grade ใช้ค่าเฉลี่ยสะสมเป็นเครื่องพิจารณาตัดสินผลการเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนในหลักสูตรและระบบการวัดผลใหม่นี้ จบการศึกษาในปลายปีการศึกษาที่แล้ว จึงเป็นโอกาสที่ควรจะได้ศึกษา ทบทวน พิจารณาข้อดี และข้อเสียของหลักสูตรและการวัดผล คณะที่ปรึกษาฝ่ายวิชาการได้พิจารณาเรื่องนี้ เป็นผลให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการวัดผล นอกจากนี้ได้มีการทบทวนวิธีการรับนักศึกษาใหม่ เพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยให้โอกาสแก่นักเรียนที่มาจากชนบทมากขึ้น เพราะถ้าหากจะวัดความรู้แต่เพียงอย่างเดียวแล้วก็จะมีโอกาสได้รับคัดเลือกน้อยกว่านักเรียนจากโรงเรียนในเมือง ซึ่งมีครูและอุปกรณ์การศึกษาดีกว่า ได้มีการปรับปรุงห้องสมุด ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการศึกษา เพื่อที่จะให้เป็นหน่วยงานอิสระ มีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพดีขึ้นเหมาะที่จะเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการเสนอไปยังทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อยกฐานะของห้องสมุดให้มีอิสระในการบริหารงาน ไม่ต้องขึ้นกับสำนักอธิการบดี เช่นในปัจจุบัน

ในด้านตำราทางด้านวิชาการแขนงต่าง ๆ นั้นก็ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาหาทางผลิตตำราภาษาไทยออกจำหน่ายให้แพร่หลายมากขึ้น คณะกรรมการและผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความเห็นพ้องกันว่าควรจะต้องจัดตั้งสำนักพิมพ์ขึ้น เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการเขียนและการจัดพิมพ์ตำราของอาจารย์และการจัดจำหน่ายในห้องตลาดต่อไป

การวิจัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มองเห็นความสำคัญของงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่งได้ให้ความสนับสนุนส่งเสริมมาโดยตลอด เพื่อหวังประโยชน์แก่ชุมชนและสถาบันการ

ศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่ก็ยังได้ผลไม่ถึงขั้นที่น่าพอใจของคณะกรรมการ ปัจจุบันนี้ คณะเศรษฐศาสตร์เป็นผู้นำในด้านการวิจัยปีที่แล้วอาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ได้ร่วม ทำการวิจัยถึง ๒๒ โครงการด้วยกัน มากกว่าปีก่อน ๆ ทั้งหมด เหตุใหญ่ที่ทำให้การวิจัย ของบางสาขาวิชาไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ก็คือเงินทุนอุดหนุนการวิจัยที่ได้รับจาก งบประมาณแผ่นดินนั้นอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก คณะและสาขาวิชาจึงต้องพยายามจัดหาทุน ในปัจจุบันสาขาวิชาที่ได้รับเงินอุดหนุนวิจัยมากที่สุด คือ คณะเศรษฐศาสตร์ ได้รับเงิน อุดหนุนจากแหล่งต่าง ๆ เช่น มูลนิธิร็อคกี้เฟลเลอร์ มูลนิธิฟอร์ด องค์การแรงงาน ระหว่างประเทศ และสถาบันพัฒนาเอเชียแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเห็น สมควรที่จะได้จัดตั้งสถาบันวิจัยเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ตลอดจนให้ความสะดวกในการ วิจัยของอาจารย์รวมทั้งจัดหาทุนเพื่อการวิจัยด้วย สถาบันนี้จะถือว่างานวิจัยเพื่อพัฒนา สังคมและชนบทของประเทศไทยอยู่ในอันดับหนึ่ง แล้วในเวลาเดียวกันก็จะสนับสนุน การวิจัยในวิชาพื้นฐานด้วยเหมือนกัน สถาบันวิจัยนี้นอกจากจะเป็นผู้จัดหาทุนมาให้แล้ว ก็ยังจะต้องทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานการวิจัยและแก้ปัญหาทางด้านบริหารต่าง ๆ ให้ หมดไป อย่างไรก็ตามคณะกรรมการบางคณะและสมาชิกมหาวิทยาลัยบางกลุ่มมีความ รู้สึกว่าการจัดตั้งสถาบันวิจัยนี้ขึ้น อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพและการ คล่องตัวทางวิชาการของบางสาขาวิชาและอาจจะไปก้าวก่ายในด้านบริหารและการ วิจัยเข้าบ้าง มหาวิทยาลัยจะต้องพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในเรื่องนี้ให้เสร็จสิ้น ไปในเร็ว ๆ นี้ ขณะเดียวกันสถาบันไทยคดีศึกษาก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญของตน ในด้านการส่งเสริมการวิจัยทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และการศาสนาของ ชนชาติไทย เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการสอนวิชาทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ให้มีเนื้อหาวิชาการเกี่ยวพันกับ เรื่องของไทยมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับสังคม

มหาวิทยาลัยอยู่ได้เพราะเงินภาษีอากรและเงินอุดหนุนจากประชาชน ด้วยเหตุนี้ หน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่สำคัญที่สุดก็คือให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ขณะนี้ก็มี โครงการบริการสังคมของคณะต่าง ๆ อยู่หลายโครงการด้วยกัน มีทั้งทางด้านสังคม สงเคราะห์ และในด้านวิชาการอื่น ๆ ในบรรดาโครงการเหล่านั้นมีหลายโครงการที่ จัดทำในชนบท ทั้งนี้ โดยถือว่าชาวชนบทเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และได้ รับความช่วยเหลือและสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐน้อยกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง จำเป็นจะ ต้องได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปพัฒนา ยกฐานะการครองชีพและการศึกษาให้สูงขึ้น แก่ความเหลื่อมล้ำต่ำสูงทางสังคมและ เศรษฐกิจที่มีอยู่ในขณะนี้ให้ลดน้อยลงไป

โครงการที่สำคัญอันหนึ่ง คือ โครงการพัฒนาชนบทลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เป็น โครงการแรกที่ได้รับการร่วมมือของ ๓ มหาวิทยาลัยด้วยกัน คือ มหาวิทยาลัยเกษตร-

ศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับเงินอุดหนุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ เป็นโครงการที่ครอบคลุมพื้นที่ในลุ่มน้ำแม่กลอง ประมาณ ๔ ล้านไร่ มีประชาชนอาศัยอยู่ประมาณ ๒ ล้านคน ในเขต ๒๕ อำเภอของ ๗ จังหวัด ในลุ่มน้ำแม่กลอง โครงการนี้ได้ศึกษาและวิจัยทางด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของชนบทไทย ให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถวางแผนพัฒนาชนบทในเขตของโครงการอย่างถูกต้องและเหมาะสม เมื่อได้ข้อมูลที่จะสามารถวางแผนพัฒนาชนบทในเขตของโครงการอย่างถูกต้องและเหมาะสม เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็จะได้นำมาทดลองปฏิบัติงานพัฒนา โดยให้หมู่บ้านตัวอย่างและจะได้ปรับปรุงวิธีการพัฒนาตลอดจนขยายเขตการพัฒนาต่อไป ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติการนี้ จะมีประโยชน์ในการนำไปดัดแปลงแก้ไขเพื่อใช้พัฒนาท้องถิ่นอื่นของประเทศไทยต่อไป ในการดำเนินงานที่แล้วมานั้น มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์เป็นผู้ให้ทุนอุดหนุนตลอดมา ทางมหาวิทยาลัยได้ขอให้รัฐบาลสนับสนุนโครงการนี้ โดยตั้งงบประมาณเพื่อการนี้ไว้ในแผนพัฒนาแห่งชาติระยะที่ ๔ ซึ่งเริ่มในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ถ้าหากโครงการนี้ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐโดยตรงแล้ว ก็จะได้รับความร่วมมือจากฝ่ายปกครองมากเท่า ๆ กับโครงการพัฒนาอื่น ๆ

ในระดับขณะนั้น คณะนิติศาสตร์ก็ได้เริ่มโครงการกฎหมายสู่ชนบท ทำการวิจัยปัญหากฎหมายและความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับสังคม ตลอดจนให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ทั้งนี้โดยส่งนักศึกษาชั้นสูงออกไปปฏิบัติงานในชนบทชั่วระยะเวลาหนึ่ง

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ก็ยังทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอยู่เช่นเคย จัดการอบรมนักสังคมสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ยากจนในเขตสลัมในกรุงเทพมหานครและในชนบท นอกจากนี้ก็ยังได้เปิดโรงเรียนอนุบาล และประถมศึกษาในเขตสลัมคลองเตย อีกด้วย

โครงการสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ดำเนินมาหลายปีแล้วโดยรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีแขนงต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มาฝึกอบรมแล้วส่งไปปฏิบัติงานและวิจัยในชนบทเป็นเวลาหนึ่งปีทำงานในด้านการศึกษา สาธารณสุข การวางแผนครอบครัวและโภชนาการเป็นการส่งเสริมให้บัณฑิตได้เข้าใจและคุ้นเคยกับสภาพสังคมในชนบทเป็นส่วนใหญ่ของประเทศเกิดความริเริ่มในการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รู้จักเสียสละและบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณะประโยชน์ โครงการนี้ได้ขยายงานให้รับบัณฑิตเข้ามาร่วมงานได้มากขึ้น โครงการนี้ได้ผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในด้านชักจูงให้บัณฑิตออกไปทำงานในชนบท สถิติแสดงว่าได้มีบัณฑิตที่เสร็จจากการดำเนินงานมาหนึ่งปีแล้ว ได้กลับออกไปทำงานในชนบทกันอีกถึงร้อยละ ๖๕ ของจำนวนทั้งหมด

การบริการสังคมของคณะต่าง ๆ ก็ยังมีอยู่อีกมาก เช่น เปิดสอนภาคค่ำให้แก่ข้าราชการและเอกชนมาศึกษาหลังจากเลิกงาน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ของตนในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์, สถิติ, การบริหารธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้มหาวิทยาลัย

ก็ยังได้เปิดสอนพิเศษให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและเครดิตของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ตามความประสงค์ของธนาคารนี้ มหาวิทยาลัยยินดีจัดโครงการ เสริมการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของประชาชนทุกชั้นและทุกวัยที่ต้องการศึกษา หาความรู้เพื่อชีวิตและสังคมอยู่ตลอดไป

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดอบรมให้แก่ประชาชนทั่วไป ตลอดจนผู้ใช้ แรงงานโดยไม่จำกัดคุณวุฒิ การอบรมและกระทำเฉพาะในวันอาทิตย์ โครงการนี้ อาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารทุกคนถือว่าเป็นวิทยาทาน อุทิศความรู้และแรงงานทำการ สอน และบริหารงานอย่างเต็มความสามารถโดยไม่ได้รับเงินค่าจ้างแต่อย่างใด วิชาที่ สอนส่วนใหญ่ให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้แรงงาน เช่น หลักกฎหมายเบื้องต้น, การเมือง, สังคมวิทยา และเศรษฐกิจ รวมทั้งในเรื่องแรงงานสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยแรงงาน เป็นต้น โครงการนี้ได้ผลสำเร็จเป็นอย่างดี ได้มีคนงานขับรถโดยสารกลุ่มหนึ่ง ซึ่งหลัง จากที่มารับการอบรมจบหลักสูตรนี้แล้ว ก็ได้มาติดต่อขอแสดงความขอบคุณต่อ มหาวิทยาลัยที่ได้ช่วยเหลือให้พวกเขาได้เรียกร้องสิทธิของเขาจากนายจ้างอย่างยุติ- ธรรมและโดยสันติ ไม่มีความจำเป็นอย่างใดที่จะมีการนัดหยุดงานอย่างแต่ก่อน

การเงินและงบประมาณ

รายได้ส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มหาวิทยาลัยได้งบประมาณแผ่นดิน ๔๘,๘๙๗,๗๐๐.๐๐ บาท เงินที่ได้จากค่า เล่าเรียนและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากนักศึกษา มีเพียง ๙,๒๘๖,๖๔๕.๕๐ บาท ส่วน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยรวมแล้วเป็นจำนวนเงินถึง ๖๑,๙๓๒,๖๓๗.๒๓ บาท ทางมหาวิทยาลัยได้รับเงินบริจาคจากเอกชน จากศิษย์เก่า จากวงการธุรกิจ และ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มาเป็นทุนอุดหนุน เพื่อการวิจัยและใช้จ่าย ในโครงการต่าง ๆ รวมทั้งให้ทุนการเล่าเรียนแก่นักศึกษาที่ยากจนอีกด้วย

เมื่อพิจารณาถึงโครงการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยมุ่งหวังที่จะดำเนินการต่อไปจะเห็น ว่าจำเป็นต้องใช้เพิ่มขึ้นอีกมาก ถ้าพึ่งงบประมาณแผ่นดินอย่างเดียวมหาวิทยาลัยก็คงไม่ สามารถดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ การขึ้นค่าเล่าเรียนก็คงจะทำได้ยาก สำหรับสภาพ ทางเศรษฐกิจเช่นในปัจจุบันจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพยายามหาผู้บริจาคทั้งภายใน และภายนอกประเทศเพิ่มขึ้น ความยากลำบากของการหาเงินการกุศลในประเทศนั้น เนื่องมาจากผู้บริจาคส่วนใหญ่พอใจที่จะให้แก่วัด โรงพยาบาลหรือสถานสงเคราะห์ ต่าง ๆ มากกว่าที่จะบริจาคให้แก่การศึกษา ในระยะปีที่ผ่านมาได้พยายามสร้างสัมพันธ์ อันดีกับสังคมและสมาคมศิษย์เก่าธรรมศาสตร์ และสมาคมอื่น ๆ ของชาวธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหวังอย่างยิ่งว่าบรรดาศิษย์เก่าทั้งหลาย นอกจากจะบริจาคให้แก่มหาวิทยาลัย โดยตรงแล้ว ก็อาจช่วยหาผู้ใจบุญบริจาคให้แก่มหาวิทยาลัยอีกด้วย

เกี่ยวกับกาสนักศึกษา

สิ่งที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ระยะเวลานี้เป็นระยะที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในประเทศไทยและในภูมิภาคแถบนี้ประชาชนโดยทั่วไปมีความตื่นตัวในทางการเมืองอย่างมาก โดยเฉพาะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักทางด้านสังคมศาสตร์มีกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ ที่องค์การนักศึกษาจัดไว้ที่นักศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องในระยะ ๒ - ๓ ปีที่แล้วมาจึงมีแต่กิจการที่เป็นหลักทางด้านการเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผมเห็นว่าไม่ถูกต้อง ที่ถูกแล้วในมหาวิทยาลัยควรมีกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเมือง ทางด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา การกีฬา ฯลฯ ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกเข้าไปมีส่วนร่วมตามความสนใจของแต่ละคน ระหว่างที่ผมทำหน้าที่อธิการบดีอยู่นี้ ผมจะไม่ยอมให้มีการใช้อำนาจขู่ข่มขู่จากชนกลุ่มน้อยมาบังคับนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ปฏิบัติไปในทางที่นำความเสียหายมาสู่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย นักศึกษาควรหาวิธีที่จะรับใช้ประชาชน โดยสันติและด้วยความยุติธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยถูกต้องตามกฎหมายและเป็นไปตามระเบียบของสังคม ขณะเดียวกันผมก็จะไม่ยอมให้มีการมาใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นฐานของพรรคการเมืองหรือลัทธิการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น จะรักษาเสรีภาพทางวิชาการและการเมืองของแต่ละบุคคลไว้ให้มั่นคงถาวรสืบไป ทั้งนี้รวมไปถึงอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษาทุกคนอีกด้วย

หน้าที่อันสำคัญของมหาวิทยาลัยนั้น มิได้อยู่ที่ให้การศึกษามากเป็นอันดับหนึ่งแต่อย่างดีที่สุดเพื่ออนาคตอันแจ่มใสของนักศึกษาแต่เท่านั้น มหาวิทยาลัยยังจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการส่งเสริมพัฒนานักศึกษาให้มีสติปัญญา รู้จักคิดหาเหตุผลด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม รักษาวัฒนธรรมอันดีของชาติ และสามารถตัดสินใจได้โดยลำพัง ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงได้พยายามส่งเสริมให้มีกิจกรรมนอกหลักสูตรและการกีฬาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

เมื่อ ๓ ปีมาแล้ว มหาวิทยาลัยได้เคยพิจารณาโครงการสร้างหอศิลป์และวัฒนธรรมขึ้นในบริเวณมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาและประชาชนในกรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยได้ติดต่อกับสำนักงานสลากกินแบ่งของรัฐ เพื่อขอความช่วยเหลือซึ่งสำนักงานสลากกินแบ่งได้กั้นเงินไว้ให้ ๓ ล้านบาท โดยมีข้อแม้ว่ามหาวิทยาลัยจะต้องหาเงินสมทบมาอีก ๓ ล้านบาท เพื่อสร้างหอศิลป์และวัฒนธรรมนี้ ปัจจุบันนี้แบบแปลนก็มีอยู่พร้อมมูลแล้ว หวังอย่างยิ่งว่าคงจะลงมือก่อสร้างได้ในปีนี้เมื่อทางมหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณเพื่อการปรับปรุงอาคารของหอประชุมมหาวิทยาลัย

การพัฒนาสติปัญญาและความรู้ทางการเมืองของนิสิตนักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งสังคมและรัฐบาลจะเพิกเฉยเสียไม่ได้ แท้ที่จริงแล้วพลังทางด้านนี้ควรจะได้รับ การอนุรักษ์สงวนไว้ โดยรัฐบาลและสังคมรวมทั้งนิสิตและนักศึกษาเองด้วย พลังของนิสิตนักศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งสำหรับเป็นจักรกลในการรักษาสันติภาพของ

ประเทศ เพื่อที่จะได้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม สร้างสรรให้เป็นไปในลักษณะของ “สันติประชาธรรม” นำมาซึ่งสันติภาพและความยุติธรรมให้แก่ประชาชน

ทั้งอาจารย์และนักศึกษาจักต้องปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในเรื่องสิทธิของส่วนบุคคลภายในขอบเขตมหาวิทยาลัย อาจารย์จำเป็นจะต้องมีประสิทธิภาพสูงทั้งทางด้านวิชาการและด้านจริยธรรม ประชาคมของมหาวิทยาลัยในส่วนรวมจะเป็นผู้นำของสังคมได้ ก็ด้วยมีการยึดมั่นในหลักธรรมและเกียรติยศของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านการสอนและด้านความประพฤติส่วนตัวผมเห็นว่า อย่างไรก็ตามเรื่องนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ร่วมงานและนักศึกษาจึงจะได้ผล ความสำเร็จของการบริหารมหาวิทยาลัยและการปฏิบัติทางวิชาการทั้งหลายจะได้มาก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายได้มีความตั้งใจอันบริสุทธิ์ปราศจากอคติทั้งหลาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้สึกเห็นใจซึ่งกันและกันฉันท์เพื่อนมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ผมใคร่ขอเรียนว่าถึงแม้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะได้ประสบอุปสรรคบางประการ เนื่องจากเหตุสุดวิสัยในด้านการเมืองก็ตาม แต่เชื่อกันว่าในปีการศึกษา ๒๕๑๔ นี้ เราก็ได้เริ่มก้าวหน้าไปในทางที่ถูก ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กลับมาเป็นสถาบันทางวิชาการอย่างยอดเยี่ยม และเป็นผู้นำของสังคมอย่างเช่นสมัยก่อน สำหรับปีต่อไปนี้ทางมหาวิทยาลัยจะได้ขยายความสัมพันธ์กับมวลชนให้มากยิ่งขึ้น และเข้ารับใช้ประชาคมอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นต้องการของประชาชาติส่วนใหญ่

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไม่มีนโยบายที่จะแข่งขันหาชื่อเสียงกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ภายในประเทศ เพียงแต่พยายามสร้างคุณงามความดีทางด้านวิชาการด้วยการวิจัย เพื่อรับใช้ประชาชนให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ เกียรติยศและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะมีขึ้นได้ก็ด้วยการยึดมั่นในการปฏิบัติตามอุดมคติทางจริยธรรม ประกอบด้วยการอยู่ร่วมโดยสันติ ความยุติธรรมในสังคมเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย และให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสมากเท่ากัน อุดมคติดังกล่าวนี้นั้นทำให้มนุษย์เป็นสัตว์อันประเสริฐในโลก

ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นปีที่ ๔๑ ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ก่อกำเนิดขึ้นมาแล้ว ถ้าเปรียบกับต้นไม้ก็เหมือนกับต้นไม้ซึ่งอยู่ในวัยเจริญเติบโตเต็มที่ พร้อมทั้งจะผลิดอกออกผลที่ดีเยี่ยม และผมหวังว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรเติบโตขึ้นไปเรื่อย ๆ เพียงพร้อมไปด้วยความภูมิใจในการรับใช้ประชาชน ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประชาคม ช่วยสร้างสมสันติภาพ, ความยุติธรรม, ความเสมอภาค, มิตรภาพ และเสรีภาพของสังคมให้มากยิ่งขึ้นไปอีก

ในที่สุดผมต้องขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านทั้งทางฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารที่ได้เสีย และทำงานให้โดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อ

มหาวิทยาลัยจะได้ก้าวหน้าไปทั้งทางวิชาการและด้านบริหาร ตัวผมเองก็จะไม่สามารถเสนอรายงานฉบับนี้ตามข้อเท็จจริง ถ้าหากไม่ได้ความช่วยเหลือและผลงานของท่านเหล่านั้น ทางฝ่ายนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ผมก็ต้องขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ ในการที่ได้พยายามช่วยกันเหนียวรั้งเพื่อน ๆ ไว้ไม่ได้ทำผิดนโยบายของมหาวิทยาลัย สำหรับสมาคมศิษย์เก่าชาวธรรมศาสตร์ นั้นแล้ว ทั้งที่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดรวมทั้งที่อยู่ในต่างประเทศอีกด้วย ท่านเหล่านี้ได้ช่วยเหลือสนับสนุนผมมาโดยตลอด ทั้งในด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์เป็นพระคุณที่นำมาซึ่งอนาคตอันแจ่มใสของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้นิยมนงคงอยู่คู่ฟ้ากับประเทศไทย.

THAMMASAT UNIVERSITY

REPORT BY THE RECTOR 1975-76

Thammasat University was founded in 1934 as a centre for the studies in law, political science, and moral science. It has been ever since one of the most important institutions for higher learning in the social sciences. In the last fifteen years, Thammasat underwent a major change in introducing liberal arts education for the first time in the history of Thai university education. It now offers 26 fields of studies in the social sciences and humanities, 11 fields at the postgraduate level, and 2 fields at the doctorate level.

Science education was first introduced as a part of the liberal arts programme, in order to strengthen the other two related fields : the Social Sciences and Humanities. The past administrators planned to extend the field of sciences to the degree level. However, due to lack of sufficient Government financial support and limitation of space, the plan was postponed. During my administration, we have again worked on definite plans to set up degree programmes in Sciences.

Rangsit Development Project

The Rangsit Development project was started in 1965, in order to solve the problem of space by moving out to Rangsit and to form another University Community.

I was appointed Rector of Thammasat University in 1975, and the Rangsit Development Project has been one of my most important targets for the expansion of the University. We are now drafting both short-term and long term planning for the next twenty years.

Rangsit is 35 Kilometres from Bangkok. The area for the new Thammasat University campus covers 2,430 rai (approximately 1000 acres). At present, 1,000 rai have been loaned to the Asian Institute of Technology, which has been operating since 1972. It will become a part of our University community in the future.

In the fourth stage of the National Development Programme starting in 1977, we have proposed the Rangsit Development project as a priority in our University Development Plans.

As Science and Technology are important motivators of social and cultural changes, it is essential that social scientists and humanists integrate scientific knowledge to their inter-disciplinary studies. Vice versa, scientists should also be aware of social and cultural problems and take interest in the arts and humanities. A degree programme in Science will therefore be the first phase of our Rangsit Development Project. The Education Tri-ad of Social Sciences, Humanities, and Sciences, and the inter-disciplinary relationship between them would be most valuable to further research studies in various areas such as Ecology, Demography including Family Planning, Nutrition, Conservation of Natural Environment, Art, and Culture.

New Constructions

Since the Rangsit Development Project is still in the planning stage, the University has to provide more working space for the increasing numbers of projects and administrative functions. These new constructions underway will become part of the Thammasat Graduate School when the University moves its undergraduate campus to Rangsit in the future.

An 8-storey building will be constructed in 1977 and accomplished in 1979, amounting to 20 million baht, to house the following facilities: University Press, University Bookstore, Office of Public Relation, Registrar's Office, Computer Centre, Placement Advisory Office, MaeKlong Integrated Rural Development Programme, Institute of Thai Studies, Institutional Research Office, Office of the Faculty Council, Project of Education for the Public, Office of Foundation Courses, Centre of Thammasat Graduate Volunteers for Rural Development, and conference rooms.

Change in University Structure

For the last ten years, Thammasat Faculty have attempted and spent much effort to change the structure of the University in order to provide more administrative and academic flexibility. A long succession of committees have worked on the project, but have not yet found the best solution. Many conflicting formats of organization structure have been presented, none of which seems to satisfy the needs of the present generation of faculty members. In 1975-76, two advisory committees to the Rector have worked simultaneously on the project: the Advisory Committee on Academic Affairs and the Advisory Committee on University Planning and Development. Both committees have submitted their reports and suggestions. All Faculty members were also requested to send in their opinions. I hope we could come to a constructive, practical and feasible conclusion in the near future.

Change in Curriculum and Systems of Grading and Studying

In 1971, there were great changes in the curriculum, and the systems of grading and studying. Students are now given more opportunities to choose elective courses as their minor subjects or free electives. The grading system was changed to a letter grading system, and the student's academic performance is judged by his or her grade points average. The first group of students under these new systems graduated last year. The Academic Advisory Committee to the Rector has evaluated the system and they have revised the curriculum and grading system to create more academic flexibility.

In revising the system of admission of new students, it is generally agreed upon that certain changes should be made to take in more students from rural areas. Up to the present, rural students lack proper training, qualified teachers, and educational materials which are major disadvantages in their competing with urban students in the Entrance Examination.

Library

We are now working towards the establishment of our university library as an independent unit in order to provide more flexibility in administration to give it a non-academic character and to improve the library service. The present status of the library is an administrative unit under the Rector's Office. This new independent status will therefore enable our library to function more efficiently.

University Press and Book Store

A new committee was set up to promote text-book production and sales. The committee has proposed the establishment of a University Press and a University Bookstore to provide a market for the publications of Thai text-books and to encourage faculty members to write and publish their research in various fields.

Research

Thammasat University realizes the great importance of research and has always given encouragement to our faculty members to do research for the benefit of our community and academic institutions. However, there has not been satisfactory progress. At present, the Faculty of Economics plays a leading role in research. Last year, there were twenty-two research projects conducted by its members, which is the highest record

in the University research programme while some faculties have very few projects. The main cause of this imbalance is the research funds. While the Faculty of Economics accumulates research funds from several funding agencies such as the Rockefeller Foundation, International Labour Organization, Council for Asian Manpower Studies, Stanford Food Research Institute, and United Nations Asian Development Institute, other faculties depend mainly on the National Research Funds which are limited. A University Research Centre will therefore be established to promote research projects, to encourage research formulations, and to distribute research funds to all areas of study. The first priority will be given to the field of research for social and rural improvement, although basic research will not be excluded. The Centre would function as fund raiser, controller of research standard, and regulator of administrative problems. However, certain committees and faculty members still object to the idea of administrative centralization which may obstruct academic freedom and flexibility. The problem of possible overlapping of research programmes and administration has also been raised. The University will have to make its final decision for the best solution in the near future.

In the meanwhile the Thai Study Research Institute established in 1973 has continued its important role of promoting research into Thai History, Arts, Culture, Religion, etc.

The Role of Thammasat University in Contemporary Thai Society

Thammasat University is supported by the tax-paying public. We therefore take it as our first duty to serve the society in providing education and academic services to the people. Many social welfare projects and extramural programmes have been carried out by various university organizations and faculties.

As the rural people constitute the majority of the population and are underprivileged under the present system of government, in receiving social welfare and opportunity in education, I strongly believe that it is the duty of our teachers and students to help develop the rural areas in order to uplift the standard of living and education, and to bridge this social and economic gap.

One of the major projects of Thammasat is the Maeklong Integrated Rural Development Programme. It is a joint venture among three universities : Kasetsart University, Mahidol University, and Thammasat University, supported by the Rockefeller Foundation Grant. This project covers an area of 9 million rai in the Maeklong River basin, which is inhabited by approximately 2 million people. The basin includes 25 districts of 7 provinces in central Thailand.

The main purposes of this Maeklong Programme are to research the economic, political, and social problems in the rural area. Statistics and data collected from the research will be used in the planning of rural development. An experimental project will be carried out in model village where new methods of development resulting from this research will be applied. The Maeklong Development Programme in short would be a model for the improvement of rural development in other areas. At present the Rockefeller Foundation is the main supporter of the project. We have proposed to the Government, in the Fourth Stage of National Development starting in 1977, to give direct financial support to the project. It is hoped that the Project, as well as other rural development projects, should in the future be mutual cooperation between the Government agencies and the University, not only in financial support, but also in working and research.

The Faculty of Law has also started the project of Law Education in the Rural Areas. Senior law students are sent out to various provinces for a period of time to research legal problems and to study the relationship between law and society. They also give legal advices and knowledge to the villagers.

The Faculty of Social Administration continues their useful work in research and training in Bangkok slums and rural areas. They also run a school and nursery in the Klong Toey slum.

The Centre of Volunteer Graduates has been actively operating for a number of years. Its purpose is to recruit University graduates of all the Universities in various fields as volunteers to work in the rural areas for one year in education, public health, family planning, and nutrition. The experience will help the graduates to understand more about Thai rural society and to develop in them a sense of social responsibility and sacrifice, and a greater concern about national needs and social problems. They would also develop a closer relationship with the rural people. At present the project has extended its scope to accept more volunteers and to expand work areas. The record so far shows that more than 65% of these volunteers, upon completion of the course, have gone back to work in the rural areas.

Various faculties in our university are already serving society by organising extra-curricular courses in mathematics, statistics, business administration, etc. for those working people who wish to acquire more knowledge. We have run, for instance a course for credit operators of the Bank for Agriculture & Agricultural Cooperatives at the latter's request. Such extra activities will be encouraged to promote the idea of life-long education and put it firmly to practice.

Teachers of this University voluntarily and without financial remuneration have organised a Sunday school for workers, teaching them elementary principles of Law, Politics, Sociology, Economics, etc. as well as Labour Relation and Labour Law. The result has been good. A group of bus workers, as a result of attending this course, were able to thank the University for helping them peacefully and without resorting to strike, to claim from employers benefits which belong to them.

Budget and Financial Support

The University received from the Government Budget of 1975 a total of 48,897,700.00 Baht. The last year tuition fees amounted only to 9,286,645.50 Baht. Our expenditure amounted to 61,932,637.23 Baht. Other contributions were made by private agencies, the business sector, Thammasat Alumni Association, individuals, internal and external organizations, for scholarships, fellowships, academic programmes and research.

In order to finance all future projects, the University cannot depend solely on the Government allocations or the tuition fees. In the present difficult economic situation, the University needs to raise funds from other sources within the country and abroad. Most Thai philanthropists prefer to donate to temples, hospitals, and other social welfare organizations rather than to educational institutions. In the past, we made an effort to strengthen our ties with Thammasat alumni and the Thammasat Alumni Association. We hope that they would play an active role in fund raising.

Student Activities

Even before the October 14, 1973 uprising, Thammasat students have been very active in political affairs. Thammasat University campus was opened to the public, farmers, workers, and the underprivileged to voice their demands for social justice and equality. The past and present Administrations have often been criticized, and often wrongly criticized for having allowed such political activities to take place on campus, some of which led to destruction and damage of our buildings by the opposition groups. It is our duty to protect our properties and to provide security for our community. All student activities should serve as pressure for constructive changes and reforms through peaceful means. During my administration, I will not allow the minority to lead the majority in a destructive way through use of force and violence. Students should serve the needs of people for better causes through peace and justice, within the system of democracy, law and order. Also during my administration, no part of this University will be allowed as a base for any political party or any political ideology. Academic freedom and the political freedom of the individual, of course, will have to be maintained at all times. And this applies to all faculty members, administrative staff and students.

The main function of the University is not only to give students the best possible education and academic training valuable to their future careers, but more important is its duty to develop their intellect, moral judgement, social responsibility, free and independent thinking and cultural consciousness.

Thammasat University should therefore further develop other fields of extra-curricular activities and sports. In 1973, the University adopted, as a part of its development project, the Thammasat University Centre of Arts and Culture Projects. The National Bureau of Lottery pledged its financial support of 2,795,500.00 baht, on the condition that the University raise the other remaining half of the construction cost. At present, the architectural planning has just been completed. It is hoped that the construction could start in 1976 when the University obtains funds from the Government for the remodelling of the University Auditorium.

The intellectual and political movement of the students is an important factor which would no longer be overlooked or ignored by the Government and the society. In fact its strength ought to be preserved by government, society and the students themselves. It is most important that the student force should serve only as a machinery of peace for political, economic, and social reforms, in order to create a better society of "Santi Prachadharma"-Peace and Justice for the People.

Democracy should be practised in earnest by both teachers and students, inside and outside of classrooms. There should be mutual understanding of and respect for the rights of the individuals within the University. Teachers should maintain a high standard in their academic performances as well as their moral behaviour. As leaders of the society, the University community as a whole should uphold integrity, dignity, honour, morality, and ethics in academic profession as well as in personal life. These are the principles of highest importance to me which I intend to maintain all through my administration. However, it could only be realized through the mutual cooperation of my colleagues and students. The success of the University administration and academic functions depends on our sincerity, honesty, kindness and good-will towards each other.

In conclusion, I would like to evaluate the achievements in 1975-76 as the first phase of our present development project. While admitting to certain defects due to political situations beyond our control, we believe that we have started in the right direction to revitalize Thammasat University as an institution of academic excellence and a leader of society. This coming year, we should create better communication with the public, and function more effectively in servicing the community and serving our national needs.

The dignity of Thammasat University is not in its competition with other institutions, but in its striving towards academic excellence through research to better serve the needs of the nation. Academic excellence in this sense includes also the capacity of academics to serve society. The dignity of Thammasat lies in our moral principles to uphold the ideals of peaceful co-existence, social justice, democratic freedom, and equality of opportunity. It is only through these ideals alone that the Dignity of Mankind is rightfully justified.

1976 marks the 42nd anniversary of Thammasat University. As a man it is the prime of life when maturity and experience would bear the best fruits. It is my hope that Thammasat would continue to grow in all its dignity to serve the needs of the people, to service the community, and to create a better society of peace, justice, equality, fraternity, and freedom.

I wish, finally, to thank all my colleagues, both in academic and administrative fields for having devoted themselves tirelessly to the common task of university development and administration. Without their help and cooperation, I could not have written this report truthfully in such terms. I also thank my students for having most of the times restrained themselves to fit in with the University policy. To the old students associations, in Bangkok, in the provinces and even abroad, I owe gratitude for the encouragement and support, both moral and material with which we could all look forward to a promising future.